



Maahanmuuttohallinnon henkilötietolaki HE 224/2018 vp

Johtava asiantuntija

Tuuli Tuunanen

22.1.2019



Maahanmuuttohallinnon uusi henkilötietolaki

- Hanke asetettu syksyllä 2016
- Osa SM:n henkilötietosäätelyn uudistusta
- HE 224/2018 vp annettu eduskunnalle 8.11.2018
- Voimaantulo mahdollisimman pian
- Riippuvuussuhde useisiin hallituksen esityksiin ja nyt jo hyväksyttyihin lakeihin



Miksi?

Henkilötietojen käsittelyä maahanmuuttohallinnossa ei voida tarkoituksenmukaisesti toteuttaa ilman tietosuoja-asetusta täsmentävää kansallisen liikkumavaran puitteissa toteutettavaa erityissääntelyä

Voimassaoleva rekisterilainsäädäntö on sirpaleista, vanhentunut, eikä kaikilta osin vastaa EU:n tietosuojauudistusta

Tarvitaan henkilötietojen käsittelysäännökset, jotka mahdollistavat uudet ja nykyaikaiset toimintatavat



Tavoitteet

Henkilötietojen käsittelyä koskevan **sääntelyn selkeyttäminen** sekä lainsoveltajan että rekisteröidyn oikeuksien turvaamisen näkökulmasta

Huomioitava

PL 10 §:n mukainen vaatimus säätää henkilötietojen suojasta lailla täyttyy maahanmuuttohallinnossa

Laki huomioi maahanmuuttohallinnon **erityispiirteet** (useita viranomaisia erilaisissa rooleissa)



Tavoitteet

Henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa säädetään vain **yhdessä nykyaikaisen henkilötietolain** vaatimukset täyttävässä laissa

Huomioitava

Säätely täydentää Euroopan unionin tietosuoja-asetusta, tietosuojalakia ja rikosasioiden tietosuojalakia

Lakia tulkitaan yhdessä **toimivaltaa luovan lainsäädännön** kanssa

Muutoksilla mahdollistetaan **uudet ja nykyaikaiset toimintatavat**



Sisäministeriö
Inrikesministeriet



Maahanmuuton rekisterilainsäädännön nykytila

Ulkomaalaisrekisterilaki

Ulkomaalaislaki
Kansalaisuuslaki
Kausityölaki
ICT-laki
Tutkijat/opiskelijat -laki

Vastaanottolaki

6 luku: Rekisterit

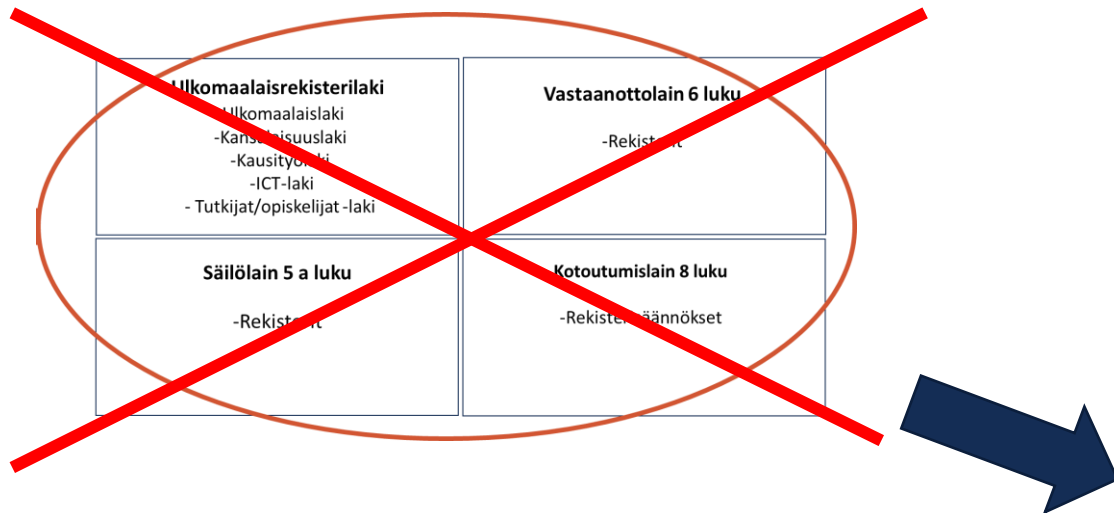
Säilölaki

5a luku: Rekisterit

Kotoutumislaki

8 luku: Rekisterisäännökset
(kuntaan osoittaminen)





Laki henkilötietojen
käsittelystä
maahanmuutto-
hallinnossa



Sääntelykehys

Toimivaltaa luova lainsäädäntö



Tietosuojasetus



Tietosuoja-
direktiivi

Mm.
Tiedonhallintalaki
Julkisuuslaki



HENKILÖTIETOJEN
KÄSITTELY

Riik-
ti-

KANSALLINEN
TURVALLI-
SUUS

Maahanmuutto- ja maahanmuuttajalaki



Keskeiset sääntelyratkaisut

Käsittelytarkoitussidonnainen lähtökohta: lain soveltamisala ei ole sidottu rekistereihin tai tietojärjestelmiin

Riskiperustainen lähestymistapa: sääntelyä kohdennetaan tarkempaa sääntelyä uhkien ja riskien perusteella edellyttäviin tilanteisiin (erityiset henkilötietoryhmät) ja sääntelyä puretaan niiltä osin, kun yksityiskohtainen sääntely ei ole välttämätöntä



Lain soveltamisala = henkilötietojen käsittelytarkoitus (1 §)

Lakia sovelletaan, kun henkilötietoja **käsitellään seuraavissa tarkoituksissa:**

- 1) ulkomaalaisen maahantuloa ja maastalähtöä sekä oleskelua koskevien asioiden käsittely sekä niitä koskeva päätöksenteko ja valvonta
- 2) Suomen kansalaisuuden saamista, säilyttämistä, menettämistä ja kansalaisuudesta vapautumista sekä kansalaisuusaseman määrittämistä koskevien asioiden käsittely ja päätöksenteko
- 3) kansainvälistä suojelua hakevan ja tilapäistä suojelua saavan vastaanotto, ihmiskaupan uhrien auttaminen sekä ilman huoltajaa olevan lapsen edustajatoiminta osana vastaanottotoimintaa sekä näiden ohjaus, suunnittelu ja valvonta
- 4) ulkomaalaisen sijoittaminen säilöönottoyksikköön, ulkomaalaisen kohtelu säilöönottoyksikössä sekä säilöönottoyksikön järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen
- 5) kuntaan osoittaminen
- 6) kansallisen turvallisuuden suojaaminen



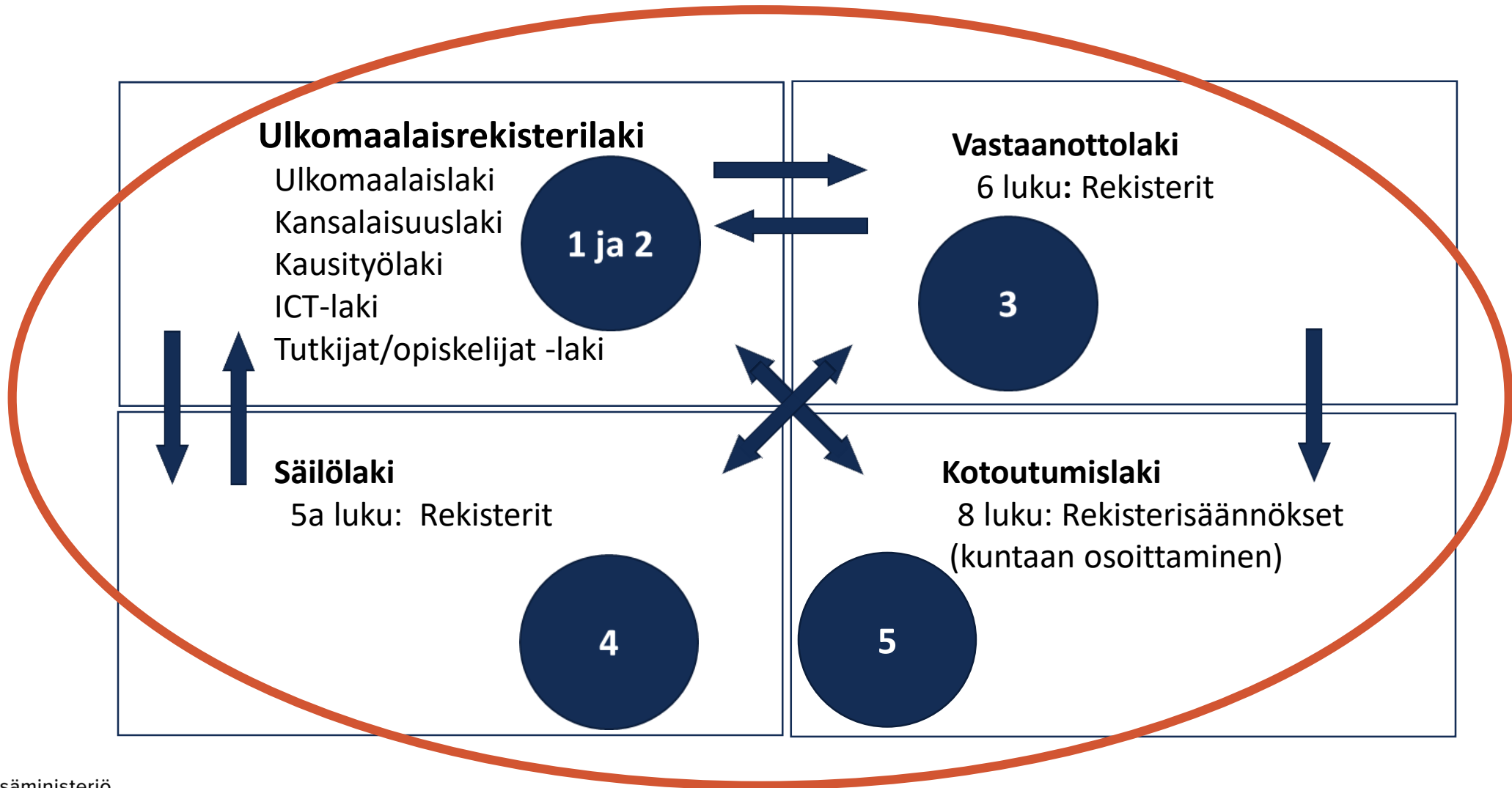
Lain soveltamisala = henkilötietojen käsittelytarkoitus (1 §)

Lakia sovelletaan, kun henkilötietoja **käsitellään seuraavissa tarkoituksissa:**

- 1) ulkomaalaisen maahantuloa ja maastalähtöä sekä oleskelua koskevien asioiden käsittely sekä niitä koskeva päätöksenteko ja valvonta → **UlkL, kausityölaki, ICT-laki, opiskelija- ja tutkijalaki**
- 2) Suomen kansalaisuuden saamista, säilyttämistä, menettämistä ja kansalaisuudesta vapautumista sekä kansalaisuusaseman määrittämistä koskevien asioiden käsittely ja päätöksenteko → **Kansalaisuuslaki**
- 3) kansainvälistä suojelua hakevan ja tilapäistä suojelua saavan vastaanotto, ihmiskaupan uhrien auttaminen sekä ilman huoltajaa olevan lapsen edustajatoiminta osana vastaanottotoimintaa sekä näiden ohjaus, suunnittelu ja valvonta → **Vastaanottolaki**
- 4) ulkomaalaisen sijoittaminen säilöönottoyksikköön, ulkomaalaisen kohtelu säilöönottoyksikössä sekä säilöönottoyksikön järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen → **Säilölaki**
- 5) kuntaan osoittaminen → **Kotoutumislaki**
- 6) kansallisen turvallisuuden suojaaminen → **Rikosasioiden tietosuojalaki**



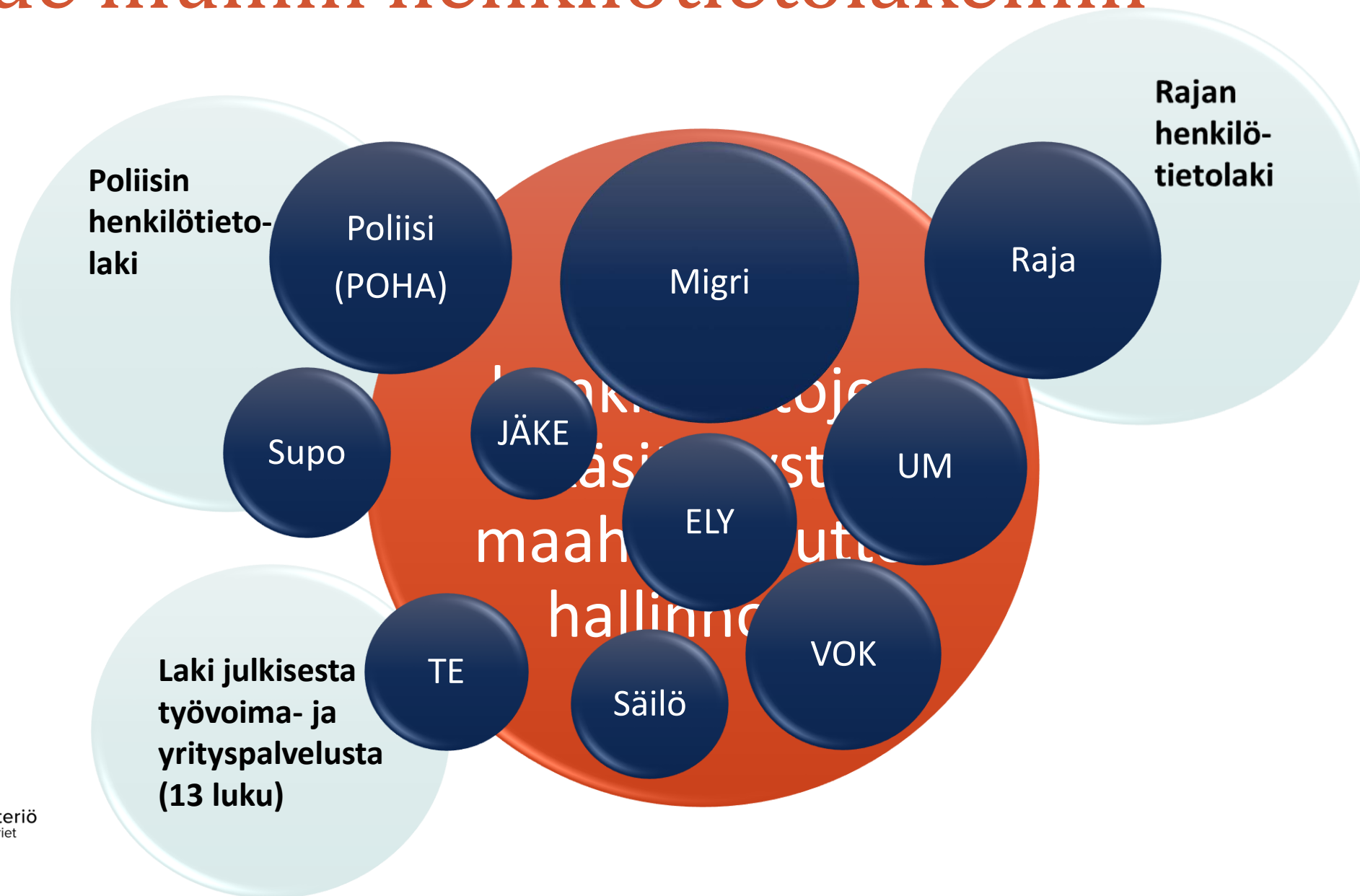
Käsittelyminen muuhun kuin alkuperäiseen tarkoitukseen (11 §)



Lakia soveltavat viranomaiset



Suhde muihin henkilötietolakeihin



Yhteisrekisterinpitäjäyys (3 §)

Miksi?

- Vastuu henkilötietojen käsittelystä on kohdennettava sinne, missä vastuu tosiasiallisesti on
- Koska usealla viranomaisella on lakisääteisiä tehtäviä, joissa käsittelevät henkilötietoja omiin itsenäisiin tarkoituksiinsa lain soveltamisalan piirissä

Ketkä?

- Migri, Poha, Supo, Rajavartiolaitos, ulkoasiainhallinto, vastaanottokeskukset, säilöönottoyksiköt, järjestelykeskukset, ELY- ja TE-keskukset

Miten?

- Lakisääteiset tehtävät (toimivaltaa luova lainsäädäntö)
- Tehtävien keskittäminen järjestelmän ylläpitäjille
- Vastuun rajaaminen (esim. tietojen oikeellisuus)



Tietosisältö (7-10 §)

Käsiteltävät henkilötiedot (7 §)

- Käsittely on tarpeen 1 §:ssä säädetyissä tarkoituksissa
- Aiempaa yleisemmät tietoluokat

Huomiotiedot (7 § 1 mom 6 kohta)

- Uusi tietosisältö
- Käsittely tarkemmin rajattu (mm. käsittelytarkoitus, säilytysaika, arvio tietojen antajan ja tietojen luotettavuudesta ja oikeellisuudesta)

Erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvat henkilötiedot (8 §)

- Käsittely rajattu
- Käsittely vain silloin kun se on välttämätöntä 1 §:n mukaisessa käsittelytarkoituksessa
- Välttämättömyyskriteeri edellytys kaikelle käsittelylle

Biometriset tiedot: vain sormenjälkitiedot (9 ja 10 §)

- Ei sisällöllisiä muutoksia
- Vastaa voimassaolevan UlkRekL 3 a ja 3b §:ää
- Sormenjälkitietojen käsittely muissa tilanteissa ei ole mahdollista



Henkilötietojen liikkuminen (12-14 §)

Tavoite: kaksinkertaisesta sääntelystä luopuminen, koska tiedonvaihdon lainmukaisuus on tarkistettava kahdesta erityislaista, jotka eivät aina vastaa toisiaan

Lähtökohta: säädetään tiedonsaantioikeudesta (12 §)

- 1) Välttämättömät tiedot
- 2) Tarpeelliset tiedot

Kuitenkin: säädetään oikeudesta luovuttaa tietoa sen mukaan, mitä tiedonsaantioikeudesta on säädetty (13 §)

Uutta: henkilötietojen luovuttaminen Euroopan unionin yhteisiin tietojärjestelmiin (14 §)



Automatisoidut yksittäispäätökset (20 §)

Päätös, jonka maahanmuuttovirasto tekee UMA-järjestelmässä

Jos asian laatu tai laajuus, yhdenmukainen kohtelu, lapsen etu tai muu erityinen syy ei muuta edellytä
→ ei edellytä harkintaa

Tavoite: asiankäsittelyn nopea eteneminen, hallinnon tehokkuus, päätösten yhdenmukaisuus, ennustettavuus ja virheiden minimointi, resurssien kohdentaminen harkintaa edellyttäviin tilanteisiin, hakemusmaksujen aleneminen





Sisäministeriö

Inrikesministeriet

Kirkkokatu 12, Helsinki
PL 26, 00023 Valtioneuvosto
Vaihde 0295 480 171
kirjaamo@intermin.fi